

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060409

DOM
2024-03-11
Stockholm

Mål nr
M 10312-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-07-14 i mål nr M 2954-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

K.d.V.

Ombud: O.d.V.

Motpart

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun
147 85 Tumba

SAKEN

Föreläggande om undanröjande av brygga m.m. på fastigheten X i Botkyrka kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
2. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att tidpunkten för när åtgärden i punkten 1 i Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommuns föreläggande den 2 juni 2022, § 2022-315, dnr 2020-1706, senast ska vara utförda bestäms till den 1 november 2024.

Dok.Id 2046171

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

K.d.V. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva nämndens beslut om föreläggande. Till stöd för sitt yrkande har han hänvisat till vad han anfört i de lägre instanserna och tillagt bland annat följande. Kommunens handläggare har inte följt gällande kommunbeslut från 2015 för den restaurerade bryggan. Mark- och miljödomstolen har inte kommenterat länsstyrelsens felaktiga borttag av fastighetens officialservitutsrättigheter. Domstolen har inte heller kommenterat länsstyrelsens handläggares förvirring avseende ägare och bryggor inom servitutsområdet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner skäl att ge prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att nämnden har haft fog för att förelägga K.d.V. på det sätt den gjort. Med beaktande av den tid som gått sedan mark- och miljödomstolens dom, och då försiktighetsmålet i punkten 2 a) i föreläggandet innebär att arbeten i vatten inte får utföras mellan den 1 april och den 31 augusti, bör dock tidpunkten för när åtgärden i punkten 1 ska vara fullgjord flyttas fram på det sätt som framgår av domslutet.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark, Rikard Backelin, referent, Ulf Wickström (deltog inte i beslutet om prövningstillstånd) samt tekniska rådet Torbjörn Johansson.

Föredragande har varit Harry Hodzic.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-07-14
meddelad i
Nacka

Mål nr M 2954-23

PARTER

Klagande
K.d.V.

Ombud: O.d.V.

Motpart
Miljö- och hälsoskyddsnamnden i Botkyrka kommun
147 85 Tumba

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 14 mars 2023 i ärende nr
505-32816-2022, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Föreläggande om undanröjande av brygga

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun (nämnden) beslutade den 2 juni 2022 att

- 1) förelägga K.d.V. och M.d.V.D. att vid ett vite om 25 000 kr vardera undanröja den nordliga bryggan på fastigheten X senast 6 månader efter att detta beslut vunnit laga kraft. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos Kronofogdemyndigheten för verkställande av beslutet på K.d.V.s och M.d.V.D.s bekostnad.
- 2) förelägga K.d.V. och M.d.V.D. att iaktta följande försiktighetsmått på strandskiftet X:
 - a. arbete i vatten får inte utföras under tiden 1 april – 31 augusti.
 - b. om det finns risk för att grumling kan uppstå i samband med arbetena i vatten ska arbetsområdet avgränsas med lämplig flytläns försedd med nedhängande geotextil som sluter tätt an mot botten.
 - c. rivningsmassor ska omhändertas enligt gällande regler. Enligt miljöbalken (1998:808) ska den som hanterar avfall se till att hanteringen inte skadar eller orsakar risk för skada på människors hälsa eller miljön. Eventuellt grovavfall, elavfall och farligt avfall som uppstår vid rivning ska lämnas till en återvinningscentral (ÅVC). Avfall får inte dumpas eller förbrännas.
- 3) förbjuda K.d.V. och M.d.V.D. att vidta privatiserande åtgärder på strandskiftet på X då skiftet är allemansrättsligt tillgänglig.
- 4) förelägga K.d.V. och M.d.V.D. att senast två veckor efter det att punkt 1 fullföljts, skicka bilder till nämnden som styrker att föreläggandet utförts.

K.d.V. överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som avslog överklagandet. K.d.V. har nu överklagat länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

K.d.V. har, som det förstås, yrkat att mark och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska upphäva nämndens beslut.

K.d.V. har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Nuvarande fastighetsägare till Y har restaurerat en brygga med stöd av ett ikraftvarande kommunbeslut sedan 2015 där det framgår att en brygga på servitutsområdet inte strider mot strandskyddet eller miljöbalken samt med stöd av det officialservitut som fastigheten äger sedan år 1939. Den restaurerade bryggan på servitutområdet uppfyller alla krav och gällande regelverk. Fastigheten Y har haft brygga på servitutområdet sedan 1940-talet.

I december 2015 beslutade nämnden att avvisa en ansökan om strandskyddsdispens för att restaurera bryggan tillhörande fastigheten Y inom servitutsområde (a) på fastigheten X med motiveringen att den föreslagna bryggan inte stred mot något av förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken. Nämndens beslut innebär att den aktuella bryggan inte kräver strandskyddsdispens. När den aktuella bryggan restaurerades fanns ingen dokumenterad eller meddelad information om att det ikraftvarande kommunbeslutet återtagits eller ändrats. Fastigheten Y äger sedan år 1939 ett servitut som ger rätt att använda område (a) för anläggning av en mindre båtbygga samt badplats för husbehov. Officialservitutet gäller alltså i sin helhet. Nämnden och länsstyrelsen har på ett regelvidrigt sätt ogiltigförklarat servitutet som fastigheten Y äger så att fastighetens lagstadgade rättigheter såsom rätt till utfartsväg, anläggning av mindre båtbygga och badplats till husbehov är ogiltiga.

När fastighetsägaren till X fick information om nämndens beslut från år 2015 sände han ett brev till fastighetsägarna till Y med hot om rättsliga åtgärder ifall bryggan skulle uppföras. Detta föranledde U.E. att se om det fanns möjlighet att få tillstånd till att uppföra en brygga inom servitutsområde (a) och hon ansökte om strandskyddsdispens för en nybyggnad av en brygga som skulle

anläggas inom servitutsområde (a) på fastigheten X. Nämnden beviljade strandskyddsdispens men beslutet överprövades av länsstyrelsen som hävde nämndens beslut om strandskyddsdispens. Mark- och miljödomstolen har fastställt länsstyrelsens beslut i mål M 1352-20. Avgörandet avsåg en brygga som dispens sökets för men som aldrig byggdes. Den upphävda dispensen avsåg alltså en annan brygga på en annan plats än den som nu är restaurerad.

Fastighetsägaren till X har under flera år konsekvent hindrat och motarbetat varje tillfälle att restaurera bryggan som är kopplad till fastigheten Y. I oktober 2020 gjorde markägaren till X en anmälan till länsstyrelsen om att U.E. bedrivit olovlig vattenverksamhet samt överträtt bestämmelser om strandskydd. Detta är en falsk anklagelse. U.E. har ansökt om strandskyddsdispens men aldrig anlagt en brygga.

Den restaurerade bryggan ligger i ett tätt vassområde där det inte är möjligt att ta sig fram. Allmänheten kan inte färdas fritt inom strandområdet på grund av den täta vassen. Bryggan utgör tvärtom en möjlighet för allmänheten att fritt kunna använda vattenområdet. Alla som vistas i området har möjlighet att nyttja bryggan. Syftet med strandskyddet upprätthålls därför. Bryggan är placerad ca 8 meter från en annan brygga. Marken kan därför anses ianspråktagen. En eventuell rivning av bryggan har mycket större påverkan på miljön än att låta den vara kvar.

K.d.V. har till stöd för sin talan givit in servitutskarta med text, länsstyrelsens beslut med rättelse, samhällsbyggnadsnämndens beslut den 16 januari 2015 samt köpekontrakt av Moderna bryggor.

DOMSKÄL

Inledningsvis kan konstateras att bryggan, som anlades år 2020, anlagts utan strandskyddsdispens samt att det på fastigheten X råder strandskydd om 100 meter i vattnet och 300 meter på land. Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning att bryggan är en sådan anläggning som hindrar eller

verkar avhållande på allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle fått färdas fritt och att dispens därför krävts enligt 7 kap. 15 § miljöbalken.

K.d.V. har till stöd för sin talan hänvisat till att kommunens samhällsbyggnadsnämnd i ett avvisningsbeslut 2015 funnit att en brygga på platsen inte strider mot strandskyddet och att det därför inte krävts strandskyddsdispens för den aktuella bryggan. Det har även framkommit att tidigare ägare till fastigheten Y ansökt om strandsskyddsdispens som beviljats av nämnden i april 2019. Såsom redovisas i länsstyrelsens beslut upphävdes emellertid dispensen av länsstyrelsen varefter mark- och miljödomstolen fastställde länsstyrelsens beslut (se dom den 15 maj 2020 i mål M 1352-20). Med anledning av mark- och miljödomstolens dom, som meddelats efter nämndens avvisningsbeslut 2015, där strandskyddsdispens inte medgavs för en brygga på platsen bedömer domstolen i likhet med länsstyrelsen att nämndens tidigare avvisningsbeslut år 2015 inte utgör något hinder mot det aktuella föreläggandet.

K.d.V. har även anfört att den tidigare ägaren U.E. aldrig lät uppföra någon brygga i enlighet med den då aktuella dispensansökan och att den nu aktuella bryggan har beställts av en av de nuvarande ägarna till fastigheten Y. Han har även gett in ett köpeavtal från 2020 till stöd för detta.

K.d.V. har vidare gjort gällande att det föreligger en servitutsrätt att anlägga en brygga inom den norra delen av servitutsområde (a). Som länsstyrelsen framhåller i sitt beslut gäller miljöbalkens bestämmelser om strandskydd oavsett det förhållandet att det finns en servitutsrätt för brygga. Han har vidare uppgett att fastigheten Y haft en brygga på servitutsområdet sedan 1940-talet. Av det ingivna avslagsbeslutet från 2015 framgår dock att det i vart fall inte vid det tillfället fanns någon brygga på platsen. Där uppges endast att det tidigare funnits en brygga på platsen. Den nu aktuella bryggan kan således inte heller bedömas som en s.k ersättningsbrygga.

Mark- och miljödomstolen gör mot bakgrund av det anförda sammantaget ingen annan bedömning än den länsstyrelsen gjort i det överklagade beslutet, även med beaktande av vad K.d.V. nu har anført. Även om den nu aktuella bryggan som uppförts år 2020 inte är identisk med den för vilken dispens tidigare sökt av tidigare ägare, ändrar detta inte det förhållandet att det saknas erforderlig strandskyddsdispens för den brygga varom nu är fråga. Vad K.d.V. i övrigt anført utgör inte heller skäl att ändra det överklagade beslutet. Hans överklagande ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 4 augusti 2023.

Karin Frick

Ulrika Haapaniemi

I domstolens avgörande har rådmannen Karin Frick, ordförande, och tekniska rådet Ulrika Haapaniemi deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Beatrice Titiali.